Framgangsmåte

Ukom

Framgangsmåte

Publisert 16. juni 2026

ISBN 978-82-8465-047-0

Vår undersøkelse er gjennomført i tråd med Ukoms rammeverk, og undersøkelsen danner grunnlaget for rapporten med anbefalinger og materiell for læring og refleksjon (66).

Ukom besluttet i januar 2025 å starte en undersøkelse for å kartlegge forhold som kan påvirke helsepersonellets mulighet til å oppdage risiko og sikre trygg behandling før planlagte operasjoner.

Datainnsamling

Vi innledet undersøkelsen med å innhente og gjennomgå aktuelle pasientjournaler fra spesialisthelsetjenesten og kommunal helse- og omsorgstjeneste.

Vi gjennomførte 56 individuelle intervjuer med ledere på ulike nivå, merkantilt personell, leger, sykepleiere og helsefagarbeidere i tjenestene, som hadde vært involvert i, eller hadde kunnskap om de aktuelle pasientforløpene. Vi hadde også samtaler med pårørende.

Intervjuene bygger på KREATIV-metoden, som benyttes for å innhente relevant og pålitelig informasjon (67). Vi benyttet en semistrukturert intervjuguide, tok lydopptak av alle intervjuene og systematiserte informasjonen i ettertid. Før publisering av rapporten har informantene fått mulighet til å gjennomgå sitater vi har brukt.

Vi har brukt SEIPS (Systems Engineering Initiative for Patient Safety) som rammeverk for undersøkelsen og til utforming av intervjuguidene (9). SEIPS er spesielt utviklet til forbedringsarbeid innen helse- og omsorgstjenesten, og bruker en systemtilnærming for å forstå og forbedre pasientsikkerheten.

Strukturering og analyse av data

På et tidlig tidspunkt i analysearbeidet utarbeidet vi et svømmebanediagram for å få oversikt over pasientforløpene og involverte aktører. Et svømmebanediagram viser hvordan en prosess fordeler seg mellom ulike aktører, roller eller systemer, og bidrar til å tydeliggjøre de konkrete funnene vi har gjort i undersøkelsen.

For analyse av data har vi brukt en kombinasjon av Murphy-diagram og AcciMap (68, 69). En variant av Murphydiagram er brukt for å strukturere og sammenstille sammenhenger i hendelsesforløp innenfor definerte pasientsikkerhetsrisikoområder i de to forløpene. AcciMap er brukt for å analysere hvordan faktorer, beslutninger og aktører på ulike nivå i systemet samvirker og påvirker hverandre. AcciMapanalysen gir dermed en helhetlig oversikt over sammenhenger på tvers av klinisk praksis, organisering og styring.

Forankring

Vi har hatt personlige og digitale møter med relevante fagpersoner og fagmiljøer underveis i undersøkelsen.

Vi har hatt dialogmøter med:

- Den norske legeforening
- Norsk anestesiologisk forening
- Norsk forening for bryst- og endokrinkirurgi
- Norsk onkologisk forening
- Norsk urologisk forening
- Medisinsk fagavdeling i Legeforeningen
- Kreftforeningen
- Norsk sykepleierforbund (NSF)
- Anestesisykepleierne NSF
- Operasjonssykepleierne NSF
- Pasientsikkerhetsforskningsmiljøet i Helse Vest RHF
- Seksjon for gynekologisk onkologi, Stavanger universitetssjukehus

Vi har mot slutten av arbeidet med rapporten også gjennomført forankringsmøter der vi har presentert funn og anbefalinger for pårørende, ledere i sykehus og enkelte av informantene.

Vi har også i løpet av prosessen fått innspill fra Ukoms refleksjonspanel.

Bruk av kunstig intelligens i rapportskrivingen

I denne undersøkelsen er kunstig intelligens (Microsoft Copilot) brukt som et hjelpemiddel til strukturering av tekst og språkvask, og i utarbeidelsen av utkast til det engelske sammendraget. Verktøyet har ikke vært involvert i analyser, vurderinger eller utforming av funn.

Statens undersøkelseskommisjon
for helse-og omsorgstjenesten

Postboks 225 Skøyen
0213 Oslo
E-post: post@ukom.no
Org nr: 921018924